

Handläggare:
Petra Wårstam Larnhed
Telefon: 08-508 35 514

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 12 april

Ärende 5

A

**Underlag för budget 2017 med
inriktning 2018 och 2019**

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden godkänner Underlag för budget 2017 med inriktning 2018 och 2019 inklusive bilagan som innehåller hantering av rekommendationer och åtgärder som arbetsmarknadsnämnden är ansvarig för (bilaga 1).
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar justera ärendet omedelbart.

Arjun Bakshi
arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech
utvecklingschef

Arja Lindholm
kommunikationschef

Bengt Jönsson
chef Vuxenutbildning
Stockholm

Christina Wattjersson
chef Jobbtorg Stockholm

Jonina Gisladdottir
personalchef

Jussi Koreila
chef SFI Stockholm

Arbetsmarknadsnämnden

Livdjursgatan 4
121 62 Johanneshov
08-508 35 514
08-508 35 500
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Charlotte Goliath
ekonomichef

Inledning

Stockholmsregionen har fortsatt en central roll för Sveriges tillväxt och ekonomiska utveckling. Entydiga prognoser från Konjunkturinstitutet, Stockholms handelskammare, Arbetsförmedlingen och Svenskt näringsliv pekar på en växande arbetsmarknad och god efterfrågan på arbetskraft. Det finns många positiva utvecklingstendenser att glädjas åt.

Men staden har även utmaningar. På arbetsmarknadsområdet är den främsta utmaningen att behovet av utbildad arbetskraft inte helt möts av de arbetssökandes utbildningsnivå. I Stockholm är arbetslösheten störst bland grupper som saknar gymnasial utbildning medan det i övriga landet är gruppen utrikes födda som uppvisar högst arbetslöshetsnivå. Bristen på utbildad arbetskraft kan bli ett hinder för fortsatt tillväxt samtidigt som vissa grupper riskerar att permanent ställas utanför arbetsmarknaden.

För att möta behoven på arbetsmarknaden behöver staden fortsätta och öka sina ansträngningar att locka fler lågutbildade till studier. I detta ligger utmaningar som att motivera personer med tidigare studiemisslyckanden, omställningar i vuxenutbildningen för att möta nya målgrupper på ett sätt som ökar deras möjligheter att klara sina studier men också utmaningar kopplade till den enskildes möjligheter att klara sin studiefinansiering.

Arbetsmarknadsnämnden har tydliga uppdrag att ta sig an dessa utmaningar och den kommande treårsperioden står dessa frågor i fokus för nämndens utvecklingsarbete.

För vissa grupper med låg utbildningsbakgrund är längre studier inte ett realistiskt alternativ. Här behöver staden fortsätta arbetet med att hitta lärlingslösningar eller lärlingsliknande kombinationslösningar där arbete kombineras med utbildning med inriktning mot bristyrken som inte kräver än längre utbildning. Dessa bristyrken finns i Stockholm. Även detta är ett centralt utvecklingsområde för treårsperioden som förutsätter en nära samverkan och partnerskap med arbetsgivare. Nämndens samverkan med arbetsgivare ska stärkas ytterligare.

De grupper som står särskilt i fokus för nämndens arbete är unga som står utanför alla system och som saknar

gymnasieutbildning, personer med olika former av funktionsnedsättning samt i övrigt de grupper vi möter i våra verksamheter som har en bristande utbildningsbakgrund och vars erfarenheter inte matchar behov på regionens arbetsmarknad.

En särskilt angelägen målgrupp de kommande åren är den stora grupp nyanlända som förväntas få uppehållstillstånd och bosätta sig i staden till följd av det senaste årets höga flyktingmottagande. Nämnden arbetar med att se över hur undervisningen i svenska för invandrare kan få en tydligare yrkesinriktning för att bidra till att korta vägen från nyanländ till nyanställd. Här förutsätts ett nära samarbete med Arbetsförmedlingens etablering.

Arbetsmarknadsnämnden har ett särskilt ansvar för utvecklingsområdet ”Arbete och försörjning” inom ramen för stadens sociala hållbarhetskommision. I detta arbete ska fokus läggas helt på att definiera utmaningar och hitta nya arbetssätt för att fler stockholmare ska kunna ta till vara de goda förutsättningar som staden har på arbetsmarknadsområdet.

Arbetsmarknadsnämndens verksamheter ska vara jämställda. Nämnden ska inom sina verksamheter arbeta för att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

För att bidra till att Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika kommer nämnden att implementera jämställdhetsintegrering som strategi.

Slutligen står arbetsmarknadsnämnden öppen för samarbete med de stadsdelsnämnder som nu utformar lokala utvecklingsprogram och där arbetsmarknadsfrågorna och insatser för unga utanför kan förväntas bli centrala utvecklingsområden. Det får visa sig om detta utvecklingsarbete kan integreras i nämndens nuvarande arbete eller om särskilda satsningar behöver göras utöver nämndens nuvarande uppdrag och budget.

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	6
1.1 Ett Stockholm som håller samman.....	6
1.2 Ett klimatsmart Stockholm.....	6
1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	6
1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	7
2 Nämndens verksamhetsområde	8
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	24
3.1 Drift.....	24
3.2 Investeringar.....	Error! Bookmark not defined.
3.3 Betydande projekt som inte är investeringar.....	28
4 Övriga redovisningar	28
5 Lokalförsörjningsplan.....	29
5.1 Inledning	29
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler	29
5.3 Kapacitetsbeskrivning.....	29
5.4 Förändringar i lokalbeståndet.....	30
5.5 Kostnadsutveckling.....	32
5.6 Effektiviseringsmöjligheter.....	33
5.7 Övrigt	Error! Bookmark not defined.

Bilagor

Bilaga 1: Förslag på åtgärder inom hållbarhetskommissionen

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Ett Stockholm som håller samman

Ett klimatsmart Stockholm

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Verksamhetsmål: Stockholm är en företagsvänlig stad

- Partnerskapsmodellen " Dialogmodell Stockholm" utgör grunden i nämndens samverkan med näringslivet. Genom partnerskap kan nämnden öka förutsättningarna för nämndens målgrupper att få ett arbete genom att inrikta utbildningar och insatser utifrån arbetsmarknadens behov, samt skapa kombinationer av insatser med en anställning.
- I samarbete med Stockholm Business Region (SBR) bidrar nämnden till både nyetableringar för företag och arbete för aspiranter och studerande, vilket sker genom information om utbildningar och kompetensförsörjning till företag.

Verksamhetsmål: Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

- Förändringar inom och breddning av Jobbtorg Stockholms målgrupper innebär förändrade krav på verksamheten. Jobbtorg Stockholm ska utifrån detta se över hur verksamheten bäst organiseras framöver och hur Jobbtorg Stockholms uppdrag ska definieras utifrån nya behov.
- Arbetslösa ungdomar är fortsatt en högt prioriterad målgrupp med särskilt fokus på unga med bristande utbildningsbakgrund samt unga som står utanför både skola och arbetsmarknad. Fortsatt utvecklingsarbete behövs under planperioden för att bygga insatser som leder mot studier eller där studier ingår som en del. Här är samverkan med utbildningsnämnden av stor betydelse.
- Under planperioden ska försök göras med samlokalisering med Arbetsförmedlingen i arbetet med unga arbetslösa.
- Nämnden fortsätter utveckla sätt att kombinera visstidsanställningarna med utbildning för att öka möjligheterna till en anställning på öppna arbetsmarknaden.
- Nämnden har initierat ett arbete kring att utveckla arbetsgivarstöd till arbetsgivare som tar emot visstidsanställda, praktikanter och sommarjobbare. Bland annat utvecklas ett coach- och mentorprogram tillsammans med några av stadens bolag och nämnder. Nämnden ser ett stort behov av att fortsätta utveckla och utöka arbetsgivarstödet under kommande år.
- För att stötta och hjälpa personer med funktionsnedsättning att komma ut i arbetslivet finns det ett stort behov av ett utökat samarbete och bättre samordning både inom staden och med andra berörda aktörer under kommande planperiod. Nämnden anser att det egna uppdraget gällande denna målgrupp behöver förtydligas och utvidgas.
- Den nya lagstiftningen om tillfälliga uppehållstillstånd bedöms öka trycket på nyanlända att snabbt komma ut i egen försörjning. Samverkan mellan sfi och jobbtorg behöver därför öka för att stärka arbetsmarknadsanknytningen i sfi-undervisningen. Samverkan med Arbetsförmedlingens etableringsverksamhet är också av avgörande

betydelse i sammanhanget.

Verksamhetsmål: I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

- I syfte att få fler att välja och klara av studier samt att utveckla egenregin bedriver nämnden ett flertal fleråriga utvecklingsåtgärder inom vuxenutbildningen. I detta ingår även uppdraget att utreda förutsättningarna för ett Vuxencampus i Stockholm, vilket kan få ekonomiska konsekvenser under planperioden.
- Särskilda åtgärder för att nå och anpassa utbildning till kortutbildade ska göras bland annat utifrån definierade utvecklingsbehov inom ramen för arbetet med den sociala hållbarhetskommissionen. (Bilaga 1)
- Nämnden utreder under 2016 förutsättningarna för ett kommunalt rekryteringsbidrag till personer som behöver läsa in grundläggande vuxenutbildning, vilket kan få ekonomiska konsekvenser under planperioden.
- Regeringen har aviserat att statsbidraget för lärlingsvux tas bort från och med 2017. Nämnden menar att staden i det fall statliga medel upphör bör fortsätta bedriva utbildningarna med kommunala medel, med inriktning mot bristyrken.
- Sfi blir en form inom vuxenutbildningen vilket får till följd att sfi-elever ska kunna läsa annan utbildning inom komvux parallellt. Detta ställer krav på att anpassa antagningsrutiner och bedömning av behörighet för studier. Detta kan även kräva ökade resurser för studiehandledning på modersmål.
- Nämnden väntar under planperioden ökande volymer inom sfi, grundläggande och gymnasial vuxenutbildning samt ökande volymer av elever i behov av stöd.
- Nämnden ser ett behov av att ytterligare förstärka studie- och yrkesvägledningen inom sfi mot bakgrund av ny lagstiftning i kombination med den förväntade ökningen av antalet sfi-studerande.

Verksamhetsmål: Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

- Nämnden bidrar till ett effektivt resursutnyttjande och minskade kostnader bland annat genom att utveckla samverkan mellan nämndens olika verksamheter och därmed skapa förutsättningar för ökad effektivitet.
- Nämnden bidrar också till minskade kostnader genom att möjliggöra för stockholmare att gå från bidrag till utbildning, arbete och egen försörjning.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Verksamhetsmål: Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

- Jämställdhetsintegreringen är ett långsiktigt arbete. Initialt fokuserar nämnden på att kartlägga, statistiskt, hur könsfördelningen ser ut inom olika verksamheter och insatser samt att genomföra kompetensutvecklingsinsatser. Följande år kommer fokus övergå till att närmare analysera resursfördelning och jämställdhetsbudgetering.

Verksamhetsmål: Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

- Nämnden fortsätter utvecklingsarbetet inom medarbetarområdet för att säkerställa personal- och kompetensbehovet. De områden som kommer att vara i fokus inom medarbetarområdet är ledarskapsutveckling/medarbetarskap, kompetensplanering, jämställdhets- och mångfaldsfrågor och arbetsmiljöfrågor.

- Inom läraryrkena väntar stora pensionsavgångar och nämnden behöver nyrekrytera medarbetare med rätt behörighet, kompetens och profil. Det stora antalet nyanlända kommer också att påverka behovet av sfi-undervisning, vilket kan leda till ökat behov av sfi-lärare.
- Nämnden ser också svårigheter nu och framöver med att försörja verksamheten med ledare och chefer, vilket kan ge ökade kostnader både för rekrytering och för ledarutveckling.

Verksamhetsmål: Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

- Det är ett långsiktigt och fortlöpande arbete att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och nämnden avser att kontinuerligt erbjuda medarbetare kompetensutvecklingsinsatser inom området.

Verksamhetsmål: Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

- Alla medarbetare som arbetar med kommunala aktivitetsansvaret deltar under 2016 i en utbildning i normkritisk pedagogik. Utbildningsbehovet gällande barnkonventionen och normkritiskt tänkande är dock ett kontinuerligt behov som behöver erbjudas medarbetare även fortsatt under planperioden.
- Utifrån Jobbtorg Stockholms uppdrag möter nämnden föräldrar där barnperspektivet behöver tas i beaktning i planering och val av insatser.

2. Nämndens verksamhetsområde

2.1 Omvärldsfaktorer av betydelse

Utvecklingen på arbetsmarknaden

Stockholmsregionens betydelse för Sveriges tillväxt och ekonomi fortsätter att vara betydande då länet är motor för landets ekonomi. Stockholm är en stark arbetsmarknadsregion med en av Europas högsta sysselsättningsgrad. I Stockholms län startas en tredjedel av Sveriges företag årligen. Stockholms stad svarar för 60 procent av regionens nyföretagande och är den kommun i landet som har flest antal nystartade företag i förhållande till befolkning. Under 2015 startades nästan 14 000 nya företag i Stockholms stad, det var en ökning om nio procent från 2014 (Stockholms handelskammare).

Arbetslösheten är fortsatt låg i Stockholms stad och sysselsättningen år 2015 uppgick till en av de högsta i riket då 73,5 procent av befolkningen arbetade. Arbetslösheten i Stockholms stad är lägre än nationellt. Enligt uppgifter från Arbetsförmedlingen för Stockholms stad var arbetslösheten störst bland personer som saknar gymnasial utbildning. Nationellt är utrikes födda den gruppen med högst arbetslöshetsnivå. Denna skillnad mellan Stockholm och riket kan förklaras med att kravet på teoretisk specialistkompetens är högre i Stockholm än i riket som helhet. Detta understryker att grupper som saknar högre utbildning har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Enligt Arbetsförmedlingen (2015) tillhörde 71 procent av samtliga inskrivna hos förmedlingen en eller flera av de grupper som bedöms ha en utsatt ställning på arbetsmarknaden. De identifierade grupperna är arbetslösa med högst förgymnasial utbildning, och därutöver arbetslösa födda utanför Europa, arbetslösa med

funktionsnedsättning samt arbetslösa äldre (55-64 år). Enligt Arbetsförmedlingen (2015) har målgruppen unga stärkt sin ställning på arbetsmarknaden i Stockholm och andelen inskrivna uppgick till 7,6 procent av den registrerade arbetskraften av unga 18-24 år.

Efterfrågan på arbetskraft i Stockholm är god. Detta bekräftas av bland andra Konjunkturinstitutet (2015), Stockholms Handelskammare (2016), Arbetsförmedlingen (2015), Svenskt Näringsliv (2015) och Länsstyrelsen i Stockholms län (2015). Sysselsättningstillväxten dämpas dock av en matchningsproblematik där efterfrågan på arbetskraftens utbildning och kompetens inte kan mötas av arbetskraftsutbudet. Enligt Svenskt Näringsliv kan denna mismatchning på arbetsmarknaden leda till att sysselsättningstillväxten dämpas. För Stockholm innebär detta att det lokala näringslivet har svårt att expandera och rekrytera nya medarbetare. Bostadssituationen i Stockholm försvårar ytterligare för etablerade företag att rekrytera eftersom bostadsbristen påverkar möjligheterna att anställa personer som inte har ett boende i regionen. Stockholms Handelskammare (2016) identifierar risken att tillväxten för små och medelstora företag hindras på grund av boendesituationen.

Arbetslösheten i Stockholms stad är således strukturell och kan endast lösas med utbildning av arbetskraftsutbudet samt att fler arbeten skapas där kvalifikationskraven är lägre. Enligt Konjunkturinstitutet kommer arbetslösheten nationellt att falla till en nivå på 6,5 procent 2017. Detta innebär att arbetslösheten kan förväntas falla även i Stockholm men med bakgrund av arbetslöshetens strukturella karaktär och de relativt höga kunskapskraven hos lokala arbetsgivare är det svårt att avgöra om sänkningen blir den samma som nationellt.

Flyktinginvandringen

Under 2015 ökade flyktinginvandringen och antalet asylsökande i Sverige till den högsta nivån någonsin. Enligt Migrationsverket sökte cirka 163 000 personer, varav 35 400 ensamkommande barn, asyl i Sverige under 2015. Utöver dessa finns ytterligare 600 000 människor på flykt i Europa som ännu inte blivit registrerade som asylsökande. Migrationsverket bedömer att majoriteten av dessa befinner sig i Tyskland men att det inte kan uteslutas att vissa kommer välja att söka sig vidare till andra medlemsstater för att sedan registrera sig som asylsökande där. Enligt FN:s flyktingorgan UNHCR väntas flyktingströmmarna till Europa från krisdrabbade länder som Syrien, Irak och Afghanistan var fortsatt höga och uppnå liknande nivåer 2016 som för 2015. Migrationsverket bedömer att regeringens flyktingpolitik som bland annat innebär utökade gränskontroller, ID-kontroller och temporära uppehållstillstånd kommer att ha viss effekt under årets första hälft men att antalet asylsökande åter kommer att öka från juli-månad och fram till årets slut. Migrationsverkets prognos är osäker och redovisar nivåer mellan 70 000 och 140 000 asylsökande för 2016. Av dessa beräknas cirka 19 procent vara ensamkommande barn.

Enligt Migrationsverkets statistik finns nu i februari totalt 8 111 asylsökande i Stockholms stad. Av dessa är 1 892 ensamkommande barn, 1 121 personer som bor på Migrationsverkets anläggningsboende (ABO) och 5 087 är egenbosatta personer (EBO). Det är betydligt fler asylsökande i staden än tidigare och beroende av kommande lagstiftning och handläggningstakt kan dessa siffror stiga ytterligare framöver. Många asylsökande kan komma att välja att uppehålla sig i Stockholm för att kunna hitta arbete.

Det höga antalet asylsökande som anlände till Sverige under senare hälften av 2015 har ytterligare ansträngt Migrationsverkets handläggningstider. Detta innebär att asylsökande får vänta allt längre på att få sitt ärende prövat. Migrationsverket bedömer att

handläggningstiderna kommer att uppgå till cirka 15 månader i genomsnitt innan myndigheten fattar beslut. Även handläggningstiderna vid Migrationsdomstolarna kommer att bli längre när antalet beslut om avslag ökar och överklagas.

Under första halvåret 2016 träder en ny lag i kraft som innebär att alla kommuner läggs att ta emot nyanlända på anvisning för bosättning från och med den 1 mars 2016. Det gäller personer med uppehållstillstånd, främst från anläggningsboende och kvotflyktingar.

Länsstyrelsen har fastställt fördelningstal för alla kommuner och för Stockholms stad gäller att staden ska ta emot 2 810 nyanlända på anvisning under 2016 utöver de nyanlända som själva ordnar ett boende i staden (så kallade EBO). Bostäder till nyanlända kommer att vara en stor utmaning för staden.

För arbetsmarknadsnämndens verksamheter innebär det ökande flyktingmottagandet i staden på sikt att antalet nyanlända inom sfi och den kommunala vuxenutbildningen kommer att öka. Arbetsförmedlingen kommer även fortsättningsvis att ansvara för etableringsinsatser under de första två åren för nyanlända. Den relativt långa tiden för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden kan komma att påverka arbetslösheten i staden och konkurrensen om arbeten med lägre krav på utbildning, så kallade ”ingångsjobb”, förväntas öka.

Förslag om att tillfälligt begränsa möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Antalet asylsökande som sökt sig till Sverige har under 2015 varit rekordhög. Påfrestningarna på det svenska asylsystemet är stora och även andra centrala samhällsfunktioner utsätts för en stor belastning. Regeringen har tidigare aviserat en tillfällig lag om begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Det föreslås att den tidsbegränsade lagen ska innehålla bestämmelser om tidsbegränsade uppehållstillstånd för alla skyddsbehövande utom kvotflyktingar, om begränsade möjligheter till anhöriginvandring för skyddsbehövande med tidsbegränsade tillstånd och om skärpt försörjningskrav. Dessutom föreslås att det inte ska vara möjligt att bevilja uppehållstillstånd till övriga skyddsbehövande och att bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen/särskilt ömmande omständigheter ska ersättas med en bestämmelse som ger en begränsad möjlighet att bevilja uppehållstillstånd när det krävs för att Sverige ska uppfylla sina internationella förpliktelser.

Syftet med den tidsbegränsade lagen är att minska antalet asylsökande till Sverige genom att under en begränsad tid anpassa det svenska regelverket till EU:s miniminivå

Den tidsbegränsade lagen föreslås träda i kraft den 31 maj 2016, gälla i tre år och tillämpas när beslut om uppehållstillstånd fattas under den period som lagen är giltig. Lagen ska inte tillämpas vid beslut om uppehållstillstånd för barn och barnfamiljer som ansökt om asyl senast den 24 november 2015.

Konsekvenserna av den tillfälliga lagen är ännu inte överblickbara eller tydliga, men kan komma att bli betydande för staden.

Ny lagstiftning

Det nya kunskapslyftet samlar regeringens ambitioner för all form av vuxenutbildning, både vad gäller utökat antalet platser och ökad kvalitet. För att Sverige ska nå EU:s lägsta arbetslöshet 2020 är utbildning centralt. Att fler ska få möjlighet att utbilda sig till de många bristyrken som finns idag, är ett kärnvärde. Många företag har svårt att hitta rätt kvalificerad

arbetskraft och det finns ett stort antal lediga arbeten samtidigt som arbetslösheten är hög.

Kunskapslyftet består av flera delar. Det tillkommer cirka 50 000 statligt finansierade platser till komvux, folkhögskola och yrkeshögskola per år nationellt. Yrkesvux permanentas.

Reformen *Ökad individanpassning - en effektivare sfi och vuxenutbildning* träder i kraft vid halvårsskiftet och syftar till att skapa en mer sammanhållen vuxenutbildning. Sfi upphör som egen skolform och blir en av tre delar inom komvux. Eleven ska när förutsättningarna finns kunna studera på olika nivåer parallellt och få en sammanhållen studieplan för all sin utbildning. Kraven på kommunen att erbjuda studie- och yrkesvägledning vid inskrivning till sfi och grundläggande nivå stärks. Nämnden bedömer att förslagen får konsekvenser för både ekonomi och verksamhet, vilket beskrivs under verksamhetsavsnittet.

Som ytterligare del i kunskapslyftet föreslår regeringen en rätt till komvux (*Rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux - Ds 2015:60*). Det föreslås en utökad rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppnå grundläggande och särskild behörighet till högskoleutbildning. De föreslår också en utökad rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppnå grundläggande behörighet till och särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. Reformen ska träda i kraft januari 2017. Nämnden bedömer att förslagen inte får stora konsekvenser för verksamheten då den redan i dag antar alla behöriga sökanden till komvux. Det är i ovisst vilka ekonomiska konsekvenser förslagen kan få.

Yrkesprogramutredningen

Yrkesprogramutredningens slutbetänkande *Välja yrke* (SOU 2015:97) har nyligen presenterats. Utredningens förslag syftar till att stärka den gymnasiala yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft, underlätta ungdomars övergång från skola till arbetsliv och förstärka den nationella kompetensförsörjningen. Utredningens förslag omfattar framför allt gymnasieskolan. För vuxenutbildningens del föreslås att statsbidraget för yrkesvux ska villkoras med att kommunerna ska samråda med aktören med regionalt utvecklingsansvar i länet. Nämnden bedömer att lagförslagen inte får några större konsekvenser för ekonomi eller verksamhet.

Nationell valideringsdelegation

I november 2015 tillsatte regeringen en nationell valideringsdelegation som har i uppgift att lämna förslag på en nationell strategi för validering. Strategin ska bidra till ett effektivt, långsiktigt och överblickbart system för validering, liksom en förbättrad samordning mellan aktörer och intressenter inom utbildningsväsendet, arbetsmarknaden, branscher och organisationer inom arbetslivet samt organ som ansvarar för utfärdandet av olika kvalifikationer. De ska sprida goda exempel och arbeta för att enskilda får tillgång till den information de behöver om validering. Validering sker idag inom både utbildningsväsendet och i arbetslivet och en person kan behöva gå igenom flera olika system för att få sin reella kompetens kompletterad, bedömd och godkänd.

Delegationen ska lämna delbetänkanden varje år i april och ett slutbetänkande i november 2019. Arbetsmarknadsnämndens verksamheter inom vuxenutbildningen och Jobbtorg Stockholm kommer tillhöra de aktörer som påverkas av delegationens förslag på nationell strategi.

Utredningen "En attraktiv gymnasieskola för alla"

Regeringen har tillsatt en utredning i syfte att analysera och föreslå åtgärder för att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning och därmed få de kunskaper som behövs såväl i arbetslivet som för fortsatta studier. Utredningen ska vidare utreda och lämna förslag som innebär att de nationella programmen i gymnasieskolan vidareutvecklas och ger en bred gemensam kunskapsbas. Utredningen kommer att lämna sitt slutbetänkande till regeringen den 30 juni 2016 och nämndens bedömning är att den inte får några stora konsekvenser för verksamhet eller ekonomi. Däremot kan det få konsekvenser för nämndens arbete med det kommunala aktivitetsansvaret och ha viss betydelse för fortsatt samverkan med utbildningsnämnden.

Aktuell forskning och utredningar

Nämndens verksamheter ska utforma insatser, metoder och arbetssätt i enlighet med beprövad erfarenhet och forskning. Att ta del av den forskning och de rapporter som finns inom nämndens verksamheter och utvecklingsområden är en viktig del av arbetsmarknadsnämndens omvärldsbevakning. Inom arbetsmarknadsområdet finns det en hel del forskning att tillgå medan det inom vuxenutbildningen och sfi bedrivs forskning om vuxnas lärande i betydligt mindre utsträckning. Under 2015 har Andreas Fejes (Linköpings Universitet) inom ramen för Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm lagt fram en forskningsöversikt och förslag till åtgärder för att stärka kortutbildade i studier. Förslagen till åtgärderna har sin utgångspunkt i forskningsområden om vuxenutbildning och konstaterade utvecklingsområden. Förslagen samt nämndens kommentarer återfinns i bilaga 1. Nedan finns en kortfattad genomgång av ett urval forskningsområden som därutöver har bäring på nämndens verksamhetsområden.

Ungdomsarbetslösheten

Aktuell forskning från IFAU (Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering) visar att vissa grupper har det betydligt mer problematiskt och riskerar långa tider i arbetslöshet: unga med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, unga med utländsk bakgrund och unga utan fullständiga gymnasiebetyg. Sysselsättningen hos unga med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga har försämrats särskilt mycket de senaste 20 åren.

Enligt IFAU kan ungdomsarbetslöshet ge bestående effekter. I rapporten "Har ungdomsarbetslösheten långsiktiga effekter?" visar Oskar Nordström Skans att ungdomar som blir arbetslösa direkt efter gymnasiet fortsätter att vara arbetslösa i betydligt större utsträckning än andra under de kommande tio åren. Under åtminstone fem år är en del av den förhöjda arbetslöshetsrisken en direkt effekt av att personen var arbetslös som tonåring. Att andra faktorer än just ungdomsarbetslösheten i sig spelar roll visar forskning av Tomas Hemmingsson och Andreas Lundin. Enligt dem förklarar faktorer som ungdomarnas psykiska hälsa, personlighet och förmåga att anpassa sig på skolan och de första jobben delvis sambandet mellan ungdomsarbetslöshet och senare arbetslöshet samt eventuell förtidspension.

Forskning från IFAU visar även att kontakter och nätverk är viktiga för ungdomars väg till arbete. Oskar Nordström Skans har tillsammans med Francis Kramarz genom sin forskning visat att föräldrar är en viktig väg till jobb och att det framförallt gäller dem som saknar gymnasieutbildning eller har låga betyg. Tillsammans med Lena Hensvik har Skans även skrivit en rapport om vikten av personliga kontakter för ungdomar. Slutsatsen är att

sommarjobb och extrajobb under gymnasiet underlättar inträdet på arbetsmarknaden, särskilt om kontakternas yrkesinriktning speglar ungdomarnas yrkesval.

Utrikes föddas etablering på arbetsmarknaden

Under de senaste 50 åren har invandringen till Sverige varit mer omfattande än någon gång tidigare historiskt. Andelen utrikes födda är idag hög i en internationell jämförelse. IFAU har i flera rapporter studerat hur de som invandrar lyckas och vad som påverkar etableringen. I korthet finner IFAU att kontaktnät och utbildning är viktigt, att det är bra att bo nära arbetsmarknader med behov av arbetskraft, samt att det spelar roll hur gammal individen var vid invandringen och vilken region man invandrat ifrån.

Forskning från IFAU visar att utrikes födda oftare generellt är arbetslösa och mindre sysselsatta än svenskfödda. Ett antal faktorer brukar ofta lyftas fram varför det går sämre för utrikes födda: bristande språkkunskaper, avsaknad av nätverk, samt diskriminering.

Många får dock arbete direkt när de kommer till Sverige visar Erikson m.fl. (2007:18) i en översikt om ungdomar och invandrades inträde på arbetsmarknaden. Service- och tjänstenäringar är vanliga, liksom hälso- och sjukvård. Av dem som kom i inledningen av 2000-talet hade ungefär en tredjedel ett mer etablerat arbete efter två år i landet.

Arbetskraftsinvandrarerna hittar av naturliga skäl arbete snabbast. Män börjar arbeta snabbare än kvinnor och åldrarna 25–29 har den allra snabbaste etableringen.

Enligt forskning från IFAU har gruppen unga 16–30 år med utländsk bakgrund (utrikes födda och unga födda i Sverige med ena eller båda föräldrarna födda utomlands) vuxit med runt 190 000 personer, från cirka 390 000 till 580 000 personer mellan år 1990 och 2010. Den största gruppen med utländsk bakgrund i Sverige är gruppen flyktinginvandrade med anhöriga. Detta innebär att en stor del av dem som kommit till Sverige från andra länder har gjort det primärt av andra än arbetsmarknadsrelaterade skäl. I jämförelse med andra länder har Sverige en stor invandring och en stor andel flyktinginvandring. En stor grupp har dock svårt och omkring 25 procent av invandrarerna hade inte hittat ett jobb under de första nio åren i landet visar forskning från Erikson m.fl. (2007:18). Flyktingar från Afrikas horn och Irak sticker ut negativt i statistiken och nära hälften av dem har ännu efter nio år i Sverige inte haft sitt första arbete.

IFAU:s forskning visar att etableringen på arbetsmarknaden för utrikes födda varierar i takt med konjunkturen. Det har gått bättre för de invandrare som kom under en högkonjunktur, jämfört med dem som kom under en lågkonjunktur visar forskning av Edin och Åslund (2001:7) samt Åslund och Rooth (2003:5). De som kom under en lågkonjunktur har sämre inkomster i upp till tio år efter ankomsten. De som har en bostad i en region med hög arbetslöshet klarar sig sämre.

De utvärderingar som har gjorts av arbetsmarknadspolitiska program visar i stort att effekterna för invandrade liknar övriga befolkningens. Det innebär att åtgärder som liknar ett vanligt arbete har störst effekt på chansen till anställning men att dessa åtgärder också medför högst undanträngning av reguljära arbeten.

2.2 Vuxenutbildning

Utveckling av egen regi inom vuxenutbildning

Majoritetens ambitionsnivå för egen regi har höjts; det finns en önskan om att egen regi ska

vara ett attraktivt val som ger ett mervärde för de studerande. Förhoppningen är att egen regi ska kunna attrahera fler studerande än i dag och att verksamheten ska arbeta med utvecklingsuppdrag som gynnar nämndens målgrupper. Flera satsningar har inletts som det i dagsläget är svårt att bedöma konsekvenserna av. Under 2016 ska förutsättningarna för ett Vuxencampus utredas, ett uppdrag som kan få betydande konsekvenser för verksamhet och ekonomi.

Tre fleråriga projekt har initierats: Handlingsplan för Åsö vuxengymnasium, Projektet Läraruppdraget inom vuxenutbildning Stockholm och Enhet för samlat stöd i studier.

Projekt Läraruppdraget ska mynna ut i förslag till förbättrade förutsättningar och kompetenshöjande insatser för lärare i sitt uppdrag. Långsiktiga strategier för rekrytering- och kompetensutveckling kommer att tas fram. Med hänsyn till det arbetet är det viktigt att det avsätts medel för fortbildning för lärare inom ramen för stadens kompetensfond.

Pågående utvecklingsarbeten visar att det finns behov av att ta fram en digitaliseringsstrategi för nämnden (vilket beskrivs närmare i avsnitt xx). Det finns även stora och brådskande behov av lokalförändringar för att möjliggöra för egen regi att växa och utvecklas, se bilaga Lokalförsörjningsplan.

Därutöver behöver nämnden göra en översyn och ta fram en åtgärdsplan för en positiv utveckling av SFI Söderort. Verksamheten har en ekonomi i obalans till följd av minskat elevunderlag.

Yrkeshögskoleutbildningarna på Frans Schartaus Handelsinstitut är med sin nära koppling till arbetslivet framgångsrika. Nämnden satsar under året på att göra högkvalitativa ansökningar till Myndigheten för yrkeshögskolan för att skapa mer hållbara förutsättningar för utbildningarna som söks om varje eller vartannat år. Nämnden kommer även se över förutsättningarna för att Frans Schartaus Handelsinstitut ska kunna genomföra uppdragsutbildningar för verksamheter inom Stockholms stad där det råder brist på kvalificerad arbetskraft. Samtliga yh-utbildningar har riksintag. För att kunna bedriva fler utbildningar än i dag förutsätts en översyn av lokalerna och eventuellt en utvidgning av dessa.

Vuxenteam

Den nuvarande enheten för stöd i studier, Vuxenteamet, kommer få ett vidgat uppdrag när den startas inom egen regi. Från att ha haft fokus på studerande inom komvux, ska enheten framöver stödja studerande inom sfi och på sikt även blivande studerande inom Jobbtorg Stockholm. För att lyckas med det uppdraget förutsätts resursförstärkningar.

Kommunal finansiering för grundskolestudier

Nämnden har i uppdrag att utreda om det finns möjlighet att införa en kommunal finansiering för studerande i Stockholm som saknar grundskolekompetens. I dagsläget är det ovisst hur förutsättningarna ser ut och vilka ekonomiska konsekvenser det skulle få. Utredningen kommer genomföras hösten 2016.

Lärlingsvux med kommunal finansiering

Regeringen har aviserat att statsbidraget för lärlingsvux tas bort från och med 2017, men inget formellt beslut har fattats. Nämnden menar att staden i det fall statliga medel upphör bör fortsätta bedriva utbildningarna med kommunala medel, med inriktning mot bristyrken. Lärlingsutbildningen är populär hos elever och ett bra alternativ till Yrkesvux för elever med

behov av mer praktiska inslag i sin utbildning. Utbildningsformen har tagit ett tag att bygga upp men den har nu fått fäste i aktuella branscher och företagen är positiva till att ta emot vuxna lärlingar som kan bli aktuella för framtida rekrytering. Anordnarna har hittat rutiner och strukturer för hur lärlingsutbildningen ska genomföras på bästa sätt.

2.3 Utbildning i svenska för invandrare

Sammanslagning av sfi och komvux

Under 2016 upphör sfi som egen skolform och ingår som en form inom komvux. Den nya lagens krav på att erbjuda en mer sammanhållen utbildning till individen får konsekvenser för ekonomi och verksamhet.

För att sfi-elever ska kunna läsa annan utbildning inom komvux parallellt ställs nya krav på att anpassa antagningsrutiner och bedömning av behörighet för studier. Det får även konsekvenser för studie- och yrkesvägledningen som behöver förstärkas och utvecklas till en sammanhållen process i dialog med utbildningsanordnarna. Troligtvis kommer resurser behöva skjutas till i utbildningen på vissa håll, till exempel för studiehandledning på modersmål för att stödja elever med mindre kunskaper i svenska språket.

Flera aktiviteter i nya lagens riktning har redan vidtagits, bland annat regleras krav på sammanhållna studievägar inom sfi i nya avtal för sfi. En fördjupad analys av lagstiftarens ambitioner och krav kommer göras under våren och utifrån det ska en handlingsplan tas fram.

Ledande inom sfi för kortutbildade

Uppdraget med att bli ledande inom sfi för personer med kort eller ingen tidigare utbildningsbakgrund har påbörjats. Det är i dagsläget svårt att bedöma konsekvenser för verksamhet och ekonomi på sikt. Klart är dock att det finns behov av resurser för fortbildning och handledning för alfabetiseringslärare.

Tillfälliga uppehållstillstånd

Ny lagstiftning om tillfälliga uppehållstillstånd får med all sannolikhet kännbara konsekvenser för sfi. Personer med tillfälliga uppehållstillstånd kan få dessa omvandlade till permanenta om de får ett jobb. En konsekvens blir troligtvis att många nyanlända väljer arbete framför språkinläring första tiden i Sverige och att avbrotten inom sfi kan öka. Bedömningen är även att studerandes inläring kan missgynnas av den osäkerhet och stress som ett tillfälligt tillstånd innebär.

Regional samhällsorientering

Den ökande flyktinginvandringen kan på sikt innebära att antalet deltagare inom samhällsorienteringen ökar.

2.4 Jobbtorg

Jobbtorg Stockholms huvuduppdrag är att stötta arbetslösa försörjningsstödstagare till självförsörjning genom arbete eller studier. Förutom personer som uppstår försörjningsstöd, indelade i ordinarie målgrupp och målgrupp resurs, har jobbtorget målgrupper succesivt utvidgats sedan 2009. Jobbtorget uppdrag innefattar idag även andra målgrupper bland annat unga som varken arbetar eller studerar och saknar känd aktivitet och unga 16-19 år inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret. Andelen inskrivna i ordinarie målgrupp har minskat något under 2015 medan antalet inskrivna i övriga målgrupper har ökat. Främst gäller

det unga som nås genom det uppsökande arbetet. Jobbtorgen har också tagit emot målgrupper som av stadsdelsnämnderna lyfts fram som är i behov av särskilda stödinsatser.

Tillväxten är stark i Stockholm och konjunkturutvecklingen tyder på att arbetsmarknaden kommer vara fortsatt god för personer med utbildning och/eller färsk arbetslivserfarenhet. Denna grupp förväntas därmed inte öka inom Jobbtorg Stockholm de kommande åren. Enligt Arbetsförmedlingens prognos kommer tre fjärdedelar av samtliga inskrivna arbetslösa kommande år tillhöra en eller flera av de grupper som bedöms ha en utsatt ställning på arbetsmarknaden: arbetslösa med högst förgymnasial utbildning, arbetslösa födda utanför Europa, arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga samt arbetslösa äldre (55-64 år). Dessa personer bedöms även löpa en större risk att hamna i en långvarig arbetslöshet.

Inom Jobbtorg Stockholm tillhör en stor andel av aspiranterna de grupper som räknas ha mest utsatt position på arbetsmarknaden. Av samtliga inskrivna aspiranter har 36 procent högst förgymnasial utbildning och 53 procent av aspiranterna är födda utanför Europa. Utöver dessa faktorer beskriver medarbetare inom Jobbtorg Stockholm att en stor andel aspiranter inom samtliga målgrupper har en komplex problematik som innefattar funktionsnedsättningar, psykisk ohälsa, socioekonomiska svårigheter och andra omständigheter som påverkar inträdet på arbetsmarknaden.

Denna utveckling kan komma att ställa andra krav på hur verksamheten bäst organiseras framöver och hur Jobbtorg Stockholms uppdrag ska definieras. Till exempel har gränsdragningen mellan ordinarie målgrupp och målgrupp resurs blivit allt otydligare och många i ordinarie målgrupp har samma stödbehov som målgrupp resurs. Flera stadsdelsförvaltningar har signalerat att de har behov av att jobbtorgen utvidgar sin målgrupp. Det finns ett ökat behov av att praktiskt pröva personers arbetsförmåga mot arbetsmarknaden men även för att kunna ge underlag till Försäkringskassan vid ansökan om sjukersättning. För att möta framtida behov planerar arbetsmarknadsnämnden att i samverkan med stadsdelsnämnderna göra en översyn kring målgrupper och uppdrag.

Parallellt med att målgrupperna förändras ser nämnden ett behov av att vidareutveckla metoder för matchning för att säkerställa hållbara lösningar för individen.

Inför kommande planperiod finns en osäkerhet kring om det ökade antalet nyanlända efter genomgången etableringsfas kommer att innebära ett ökat inflöde till Jobbtorg Stockholm. Det är till stor del beroende på hur Arbetsförmedlingen lyckas med etableringsuppdraget och hur många individer som därefter behöver ansöka om försörjningsstöd.

Ny lagstiftning gällande tillfälliga uppehållstillstånd förväntas träda i kraft under våren 2016. Om en person kan uppvisa taxerad inkomst på en nivå som går att försörja sig på ska permanent uppehållstillstånd beviljas även om skyddskälen upphört. Det kommer med all sannolikhet öka trycket på att snabbt komma ut i egen försörjning för individen. Nämnden ser ett behov av en ökad samverkan mellan sfi och jobbtorg för att stärka arbetsmarknadsanknytningen i sfi-undervisningen. Ett arbete är initierat där lokala matchare från Jobbtorg Stockholm kommer att samarbeta med sfi i egen regi för att matcha arbetsgivare och sfi-elever. Nämnden bedömer att Jobbtorg Stockholms utbud av insatser som kombination till sfi är något som skulle stärka möjligheten för fler att snabbare etablera sig på arbetsmarknaden och anser att ett utökat uppdrag att erbjuda parallella insatser till sfi-elever bör övervägas.

Det ökade trycket på att snabbt komma ut i egen försörjning kan även få konsekvenser där högutbildade tar enkla, mer lågkvalificerade jobb. Risken finns att det skapar en utträngningseffekt på bekostnad av grupper med lägre utbildningsnivå.

Inom Jobbtorg Stockholm har ett arbete inletts med att göra en översyn av organisationen av egen regiverksamheten Jobbstart för att öka flexibiliteten och mobiliteten i insatser.

Visstidsanställningar i staden

En viktig målsättning för nämnden är att öppna fler vägar till arbete för nämndens målgrupper. I det avseendet är visstidsanställningar i staden en satsning som nämnden ser som prioriterad även inför kommande planperiod.

Nämnden ser ett stort behov av att fortsätta utveckla sätt att kombinera visstidsanställningarna med utbildning för att öka möjligheterna till en anställning på öppna arbetsmarknaden. Ett sätt att göra detta är att skapa utbildningsspår mot bristyrken i kombination med visstidsanställning. Det skulle också bidra till stadens kompetensförsörjning. I större omfattning kräver detta ytterligare finansiering för att täcka kostnader för längre uppdragsutbildningar.

Vid sidan av de anställningar i staden som nämnden samordnar tillkommer från och med november 2015 regeringens satsning på extratjänster i välfärden för långtidsarbetslösa. Arbete pågår med att etablera samarbetsformer mellan staden och Arbetsförmedlingen kring denna insats. Arbetsmarknadsnämndens roll och uppdrag och hur det kopplar till nämndens egna visstidsanställningar behöver förtydligas.

Såväl nämndens egna visstidsanställningar som extra tjänster i välfärden ställer krav på att finna arbetsgivare som kan ta emot och erbjuda arbetstillfällen med god handledning och introduktion för individer som varit långtidsarbetslösa. Nämnden har initierat ett arbete kring att utveckla arbetsgivarstöd till arbetsgivare som tar emot visstidsanställda, praktikanter och sommarjobbare. Inom ramen för denna satsning utvecklas bland annat ett coach- och mentorprogram tillsammans med några av stadens bolag och nämnder under 2016. Nämnden ser ett stort behov av att fortsätta utveckla och utöka arbetsgivarstödet under kommande år. Det behövs både som stimulansåtgärd för att stödja nämnder och bolag att ta emot personer i arbetsmarknadspolitiska insatser men syftar även till att de arbetsplatser som erbjuds ska vara av god kvalitet för individen.

För de statliga satsningarna extra tjänster i välfärden och traineejobb utgår från Arbetsförmedlingen förutom lönesubventionen även ekonomisk ersättning till arbetsgivare för handledarstöd. Nämnden ser en risk i att det kan medföra en konkurrenssituation som innebär att det i jämförelse med dessa satsningar blir svårare att få arbetsgivare att ta emot stadens egna visstidsanställningar. Nämnden anser därmed att staden behöver överväga ett system för ekonomisk eller annan typ av stimulans till stadens arbetsgivare som tar emot visstidsanställda från stadens egna målgrupper.

Stöd till personer med funktionsnedsättning

Personer som har intellektuella funktionsnedsättningar och/eller har diagnoser som ligger inom autismspektrumområdet har stora svårigheter att få och behålla ett arbete. De senaste fem åren (2011-2015) har antalet personer i staden som beviljats daglig verksamhet ökat från 2 107 till 2 530 personer och snittkostnaden för dessa insatser är över 20 000 kronor per person och månad. Enligt Socialstyrelsens bedömning borde tio procent av dessa personer

kunna klara ett arbete på öppna arbetsmarknaden. Nämndens erfarenhet är att utmaningar i och med förändrade krav i arbetslivet, inlåsningseffekter i nuvarande system och bristande samverkan gör att personer som skulle kunna klara ett arbete på öppna arbetsmarknaden istället hänvisas till daglig verksamhet. Detta leder till ett ökat utanförskap, dålig ekonomi och sämre livskvalité för individen, samt höga kostnader och mindre arbetskraftsutbud för samhället.

I dagsläget har utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden olika uppdrag för att stötta och hjälpa dessa personer. Det gemensamma för dessa uppdrag är att stärka övergången från skola och daglig verksamhet ut i arbetslivet och att säkerställa att ingen faller mellan stolarna. Här finns ett stort behov av ett utökad samarbete och bättre samordning både inom staden och med andra berörda aktörer under kommande planperiod. Nämnden ser ett behov av ett utökad uppdrag för att tillsammans med utbildningsnämnden skapa en brygga mellan skolan och arbetslivet för elever inom gymnasiesärskolan, gymnasieskolans introduktionsprogram och Riksgymnasiet för rörelsehindrade. Under utbildningens sista termin bör Jobbtorg Stockholm i samarbete med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan kopplas på för att säkerställa en naturlig övergång till arbetsträning/praktik och arbete. De dagliga verksamheterna bör å sin sida få ett uppdrag att i samverkan med nämnden verka för att individer som har en vilja och förmåga kommer ut arbetet på den ordinarie arbetsmarknaden. Detta samarbete fungerar dåligt idag på grund av diverse inlåsningseffekter och hur systemet är uppbyggt.

Nämnden ser ett behov av att fortsätta och utveckla satsningen på serviceassistenter för personer med intellektuella funktionsnedsättningar. Denna satsning har initialt varit inom barn- och äldreomsorgen men kan med fördel utökas till att omfatta andra yrkesområden och även riktas till personer med andra diagnoser. Möjligheten att skapa avgränsade och anpassade arbeten i stadens verksamheter genom arbetsdifferentiering behöver ses över. Detta för att säkerställa stabila möjligheter att komma in i arbetslivet.

Center för särskilt stöd

Det finns ett ökat behov av psykosocialt stöd till jobbtorgens målgrupper. Nämnden har i uppdrag att under 2016 inrätta ett center för särskilt stöd. En viktig del i detta arbete kommer vara att utveckla den externa samverkan med flera aktörer, exempelvis socialpsykiatri och traumacenter. Nämnden har inte fått några medel öronmärkta för detta uppdrag. Det innebär att för den fortsatta driften av ett center för socialt stöd behöver medel antingen omfördelas eller nya medel tillföras.

Insatser för unga vuxna

Arbetsmarknadsnämndens uppdrag gällande unga vuxna innefattar unga med försörjningsstöd, unga 16-19 år som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret samt unga 20-29 år som inte arbetar eller studerar och saknar känd sysselsättning och som nås genom uppsökande arbete. Utifrån de kriterier som fastställts av delegationen för unga till arbete har nämnden tecknat en samverkansöverenskommelse med Arbetsförmedlingen. Överenskommelsen gäller fram till 2018 och samverkan kring unga vuxna kommer utvecklas i enlighet med överenskommelsen under stor del av planperioden. Huvudsakliga utgångspunkter för överenskommelsen är samlokalisering, utveckling av gemensamt arbetssätt och bemötande av ungdomar i målgruppen samt främjande av ungdomars inflytande över sin planering. Under överenskommelsens tid planeras för en fullständig sammanslagning

på ett jobbtorg, där Arbetsförmedlingen och staden samordnar sina insatser och resurser.

Under 2015 startade två nya lokala jobbtorg för unga. Genom uppstart av de nya jobbtorgen har nämnden skapat förutsättningar för en förstärkt lokal närvaro och att verka mobilt för att kunna anpassa verksamheten utifrån de behov som finns i olika delar av staden. Detta är ett utvecklingsarbete som kommer att fortsätta under kommande planperiod i nära samarbete med stadsdelsnämnderna.

För ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret finns ett behov av flexibla platser där det finns möjlighet att kombinera studier, praktiskt arbete och kreativa aktiviteter i syfte att stärka ungdomarna och motivera tillbaka till studier inom ordinarie gymnasieskola eller öka deras möjligheter till inträde på arbetsmarknaden. Idag finns viss möjlighet att skrivas in vid Enskede gårds gymnasium och Didaktus och genom dessa skolor delta i praktik i kombination med studier. Det är dock ett för litet antal platser. En dialog är inled med utbildningsnämnden för att dessa eller liknande insatser skulle kunna utvecklas ytterligare. I Danmark finns så kallade *produktionskolor* som innehåller ovanstående moment och som skulle kunna stå som modell för att utveckla en verksamhet för målgruppen i Stockholm.

För ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret som inte vill delta i studier finns idag möjlighet att ta del av hela Jobbtorg Stockholms utbud men de kan inte erhålla någon ersättning för sitt deltagande. I undantagsfall kan Jobbtorg Stockholm bara under en begränsad tid erbjuda SL-kort. Detta innebär svårigheter i att motivera ungdomarna till att delta. Nämnden föreslår en översyn över möjligheten att betala ut en ersättning motsvarande studiebidrag, SL-kort och lunch motsvarande studiebidraget till ungdomarna.

Insatser för romer

Nämnden har som ambition att utöka och utveckla insatserna för romer. Vissa stadsdelsnämnder signalerar om ett stort behov av att Jobbtorg Stockholm arbetar med ytterligare insatser för målgruppen. Under 2016 kommer en utbildningsinsats i kombination med kommunal visstidsanställning att genomföras. Denna insats kommer att utvärderas under året för att avgöra om det är en bra modell att utveckla vidare under planperioden. Arbetet med romska brobyggare har visat sig vara en insats som fungerat väl. Nämnden ser behov av resurser till ytterligare brobyggare, framförallt på ungdomssidan. Insatserna är resurskrävande och nämnden ser ett behov av att avsätta ytterligare resurser för detta arbete. Därutöver behövs det en tydligare strategi för insatserna för romsk inkludering i samarbete med kommunstyrelsen. Staden kommer att ansöka hos regeringen om att bli en pilotkommun för romsk inkludering och därmed ta fram en utvecklingsstrategi

IT-system

Verksamhetssystemen inom Jobbtorg Stockholm används också av stadsdelsnämndernas försörjningsstödsenheter och arbetsmarknadsverksamheter. Det föreligger även behov inom arbetsmarknadsnämnden för nya verksamheter inom vuxenutbildningen, sfi och näringslivssamverkan att ansluta sig till systemen. Systemen är idag inte ändamålsenliga för verksamheternas behov. Under 2016 görs en teknisk förstudie efter den översyn som har gjorts av Jobbtorg Stockholms samtliga verksamhetssystem. Det kan medföra behov av uppgradering av nuvarande system eller upphandling av nya.

2.5 Förvaltningsgemensamma utvecklingsfrågor

Fler till studier – pågående utvecklingsområde med konsekvenser på sikt

Stadens ambitioner om att fler stockholmare ska studera, tillsammans med regeringsförslag om Rätt till komvux och den ökade flyktinginvandringen får konsekvenser för verksamhet och ekonomi. Nämnden väntar under planperioden ökande volymer inom sfi, grundläggande och gymnasial vuxenutbildning samt ökande volymer av elever i behov av stöd.

Nämnden bedriver ett aktivt uppsökande arbete på nya arenor för att rekrytera fler till vuxenutbildning och marknadsför utbildning i kollektivtrafiken och på mässor. När nya avtal för komvux och sfi är på plats räknar nämnden med att ytterligare tillströmning av elever kommer ske.

Näringslivssamverkan och sociala klausuler i upphandling

Partnerskapet Dialogmodell Stockholm utgör grunden i nämndens samverkan med näringslivet. Partnerskapet formas utifrån näringslivets behov av kompetens samt nämndens målgruppers behov av att komma in på arbetsmarknaden. Nämnden får genom partnerskapet bättre möjligheter att skräddarsy utbildningar och insatser efter arbetsmarknadens behov, och att skapa kombinationer av insatser med en anställning.

Att nämnden ska utgöra en del av näringslivets CSR-arbete är ett mål under de närmsta åren. Stadens företag visar med tydlighet att man vill bidra till lösningar i de frågor som rör nämndens målgrupper. Stadens bolag kommer också att arbeta med socioekonomiska bokslut och påvisa sitt CSR arbete mer tydligt. Nämnden kan vara med i utformandet av CSR-arbetet.

I dialog med branschorganisationer framkommer behov av nya yrkesroller med kortare väg till anställning. Samarbetet med branschorganisationer och satsningar på utbildning är därför av stor vikt för att människor ska kunna träda in och stanna kvar på arbetsmarknaden.

I samarbete med Stockholm Business Region (SBR) bidrar nämnden till både nyetableringar för företag och arbete för aspiranter och studerande. Det sker genom att bistå med information om utbildningar och kompetensförsörjning till företag.

I nya upphandlingsprogrammet finns krav på sociala klausuler vid upphandling.

Bedömningen är att antalet sysselsättningsfrämjande krav i staden kommer att öka och att detta får konsekvenser för nämndens verksamhet. Det kommer att kräva mer resurser för att stödja förvaltningar och bolag i att formulera kraven. Det krävs även mer resurser för att samordna arbetet med leverantörerna som omfattas av kraven, med de aspiranter och studerande som ska ut i praktik och anställning. Det är av högsta vikt att resultatet blir bra för alla inblandade parter och att arbetet genomförs med hög kvalitet.

Nämndens avsikt och målsättning med partnerskapet behöver tydliggöras ytterligare.

Partnerskapet innebär ett åtagande för hela nämnden. Det är av stor vikt att nämnden rustas med resurser för att konkret svara mot de överenskommelser som görs inom partnerskapet. Det finns behov av att tillgängliggöra insatser och matchningsorganisationen för såväl aspiranter som studerande.

Lokala utvecklingsprogram

Samtliga stadsdelsnämnder har fått i uppdrag att ta fram lokala utvecklingsprogram i samarbete med stadens övriga nämnder. Ytterstadsdelarna är särskilt prioriterade i detta arbete. Det är i nuläget svårt för arbetsmarknadsnämnden att dra några slutsatser kring vilka lokala önskemål om samverkan som kommer att lyftas och vilka konsekvenser det får för nämndens verksamheter. Nämnden kan i nuläget medverka utifrån sina befintliga uppdrag och resurser. I samarbetet med stadsdelsnämnderna kring de lokala utvecklingsprogrammen kan behov framkomma som idag inte går att överblicka. Det kan innebära att ytterligare resurser kommer att behövas alternativt att nämnden behöver omprioritera bland befintliga resurser.

Kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden

Utifrån beprövad erfarenhet från tidigare projekt riktade till målgruppen kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden kommer nämnden fortsätta utveckla arbetssätt för att nå kvinnor och erbjuda dem insatser. Under kommande planperiod bedömer nämnden att man behöver fortsätta att samordna det uppsökande arbetet samt nå och få tillträde till nya arenor. Nämnden har inlett ett arbete med att ta fram ett gemensamt uppföljningssystem för att kunna följa hur många ur målgruppen som nås. Nämnden deltar i regional samverkan och samordning av insatser för kvinnor tillsammans med Arbetsförmedlingen. Ett fokusområde som påbörjats är att ta reda på vilka insatser kvinnor själva identifierar som behov.

Samverkan med den sociala ekonomin

Arbetsmarknadsnämnden har i enlighet med uppdrag i budget för 2014 respektive 2015 utrett frågan om sociala företag och hur arbetsmarknadsnämndens verksamheter kan stödja sociala företag och deras utveckling. Arbetsintegrerade sociala företag är exempel på hur möjligheter skapas för personer långt ifrån arbetsmarknaden att få ett arbete. Arbetsmarknadsnämnden ser positivt på samverkan med denna typ av aktörer inom ramen för de möjligheter som kommunallagstiftning och upphandlingslagstiftning medger. Arbetsmarknadsnämnden följer utvecklingen inom området och bevakar eventuella förändringar i lagstiftningen som skulle kunna skapa ytterligare möjligheter till samverkan.

Nämnden har påbörjat ett samarbete med idéburen sektor i form av avtal om idéburet – offentligt partnerskap, så kallade IOP. För närvarande finns tre sådana avtal tecknade. Alla tre syftar till att skapa möten mellan nyanlända och etablerade personer, vilket skapar språkträning, utbyten och social integration. Dessa är:

- Svenska med baby – där föräldralediga personer från olika delar av Stockholm träffas med sina små barn för att prata och lära av varandra.
- Medpratare – volontärer träffar varje vecka 500 sfi-studerande för att prata svenska i mindre grupper och diskutera tillsammans.
- Duo Stockholm – nyanlända och etablerade personer matchas på individnivå för att under 6 månader lära av varandra och få en djupare förståelse för varandra. Detta avtal kommer att utvärderas under 2016.

Under 2016 kommer samtliga avtal att ses över, och förlängas med ett år i taget om det anses lämpligt.

Välfärdsutredningen (Fi 2015:02) har enligt direktivet i uppdrag att "i samråd med Utredningen om ett stärkt och självständigt civilsamhälle, och med beaktande av utredningens

arbete föreslå hur formen idéburet offentligt partnerskap ytterligare kan användas och utvecklas.” Ett förslag som förväntas presenteras i utredningen är att verksamheter med en årlig kostnad under 6,9 miljoner (700 000 €) ej ska behöva upphandlas.

Detta skulle öppna upp för fler möjligheter till samverkan med den ideella sektorn och utveckling av IOP inom fler områden framöver.

2.6 Stadsövergripande utvecklingsfrågor

Nämnden har stadsövergripande ansvar i ett antal frågor. Detta gäller: samordning av stadens lokala arbetsmarknadsverksamheter, samordning av stadens arbete med OSA, samordning av arbetet med stadens sommarjobb för unga, samordningsansvar för stadens insatser inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret samt samordning av stadens arbete med flyktingmottagande.

Feriejobb för ungdomar

De senaste årens ökande volymmål av antal feriejobbande ungdomar ställer höga krav på arbetsplatserna gällande att erbjuda arbetstillfällena som upplevs meningsfulla och håller en bra kvalitet. Ökat samordnat stöd till arbetsplatserna beräknas komma att behövas till exempel i form av handledarutbildning.

Nämnden har i uppdrag att se över möjliga vägar att utöka utbudet av sommarjobb genom samverkan med näringslivet. Inför 2016 provas samverkansformer som bedöms ligga inom ramen för vad som är juridiskt möjligt. Samverkan med näringslivet kräver i princip upphandling av arbetstillfällena för vissa grupper av sökande.

Gruppen nyanlända beräknas öka och för att kunna erbjuda denna grupp meningsfulla feriejobb kommer fortsatt anpassning av språkstöd att behöva göras.

FINSAM

Staden kommer att ingå finansiell samverkan under 2016. Det första året är ett uppbyggnadsår och verksamheten beräknas vara i full drift från och med 2017 och kommer då att i större utsträckning finansiera individinriktade rehabiliterande insatser. Kostnaderna beräknas öka under 2017 och därmed även stadens del av finansieringen. Arbetsmarknadsförvaltningen är en viktig samverkanspart och kommer att vara representerad i förbundets beredningsgrupp. Vidare kommer jobbtorgen att vara navet i klustersamverkan mellan parterna. Initiativ till insatser som finansieras av förbundet ska tas av samverkansklustren. Det är även där genomförandet och uppföljningen av insatser kommer att ske. Arbetsmarknadsförvaltningen har även en viktig roll vad gäller att förankra och skapa legitimitet för förbundets verksamhet. Förbundet behöver en nära samverkan med förvaltningen kring administrativa tjänster såsom nämndsekretariat, diarie- och arkivhantering samt annan administration. Förbundet köper dessa tjänster av förvaltningen. Under första året upplåter arbetsmarknadsnämnden lokaler för de två anställda som samordningsförbundet initialt kommer att ha.

2.7 Medarbetarfrågor

Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Arbetsmarknadsnämnden står inför flera utmaningar under kommande år i uppdraget att rusta stockholmarna för arbete och studier. Förändringar i omvärlden ställer nya och andra krav på verksamheterna och de grupper som behöver insatser och utbildning förändras. Medarbetarna

är nämndens viktigaste resurs för att möta utmaningarna och för att nå nämndens långsiktiga målsättningar. Medarbetarna ska ha rätt förutsättningar för att klara uppdraget. De områden som kommer att vara i fokus inom medarbetarområdet är därför ledarskapsutveckling/medarbetarskap, kompetensplanering, jämställdhets- och mångfaldsfrågor och arbetsmiljöfrågor.

Nämnden har under flera år arbetat med systematisk kvalitetsutveckling ur olika infallsvinklar. Fokus nu och framåt är ledarskapet och parallellt med det medarbetarskapet. Ett gott ledarskap är en nyckelfaktor för en fungerande organisation och en förutsättning för ett aktivt medarbetarskap. Ledarna i en organisation ska skapa resultat genom att tillvarata och utveckla både medarbetare och verksamhet. Under kommande planeringsperiod kommer flera satsningar att göras för att utveckla ledarskapet. Under 2016 planeras för ett ledarskapsprogram med fokus på tydligt ledarskap som ska innehålla områden som ledarskap i förändring, grupper utveckling och coachande/faciliterande ledarskap. Formuleringar kring förväntningar på ledare/chefer i förvaltningen ska tas fram och kunskapskrav kring ledarskap/chefskap för en chef ska definieras, för att säkerställa en gemensam syn och kompetensgrund.

För att möta framtida utmaningar krävs ett strukturerat arbetssätt kring kompetensfrågor vilket blir en förutsättning för att verksamheterna i tid ska hinna rusta sig med rätt kompetens. För att möta behovet kommer nämnden att arbeta med en kompetens- och bemanningsplanering på övergripande nivå, som ger en ögonblicksbild en gång per år av kommande kompetensbehov. Det finns också ett behov att få en kartläggning på individnivå över befintliga kompetenser, kartläggning av kommande kompetensbehov och att definiera roller. För detta behövs ett kompetensplaneringssystem. I dagsläget används ett sådant it-system, KOLL, inom utbildningsverksamheterna för att kartlägga lärarkompetenser och legitimationer. Förvaltningen har beslutat att utöka användningen av KOLL för alla medarbetare. Arbetet har påbörjats för jobbtorgens verksamheter som får fungera som en pilot inför fortsatt införande.

Jämställdhets- och mångfaldsfrågor fortsätter att vara i fokus. En ny jämställdhets- och mångfaldsplan finns för kommande treårsperiod, som stöd för internt arbete inom området. För året 2016 har förvaltningen utsett en samordnare som har i uppdrag att ta fram och implementera en plan för jämställdhetsintegrering för verksamheterna.

En god arbetsmiljö är en förutsättning för att medarbetarna ska kunna fullgöra sina uppdrag. I samband med den nya arbetsmiljöföreskrift kring organisatorisk och social arbetsmiljö som gäller från och med mars 2016 krävs en översyn av förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete. Verksamheternas sjukfrånvaro steg under föregående år, vilket också föranleder behov av utredning av orsaker och översyn av arbetssätt och prioriterade satsningar gällande arbetsmiljön.

Personal- och kompetensförsörjning

Medarbetarnas utbildningsnivå inom nämnden är hög, de flesta befattningar kräver en högskoleutbildning inom beteendevetenskap, socionom- eller lärarutbildning. Nämnden ser inga avvecklingsbehov för någon särskild yrkeskategori inom närmaste treårsperiod. De förändringar som behövs bedöms kunna hanteras genom pensionsavgångar som inte återbesätts. Nämnden bedömer att behov finns av viss anpassning av kompetenser inom flera av verksamheterna på grund av nya uppdrag, nya arbetssätt och eller nya målgrupper. Inom

läraryrkena väntar stora pensionsavgångar och nämnden behöver nyrekrytera medarbetare med rätt behörighet, kompetens och profil. Det stora antalet nyanlända kommer också att påverka behovet av sfi-undervisning, vilket kan leda till ökat behov av sfi-lärare. Nämnden ser ett behov av att ta fram en strategi för mer aktiva rekryteringsinsatser och kompetensutveckling, särskilt vad gäller kortutbildades lärande. Nämnden kan i dagsläget inte bedöma vad en sådan strategi kan få för ekonomiska konsekvenser. Yrkeskategorier som kan vara svårrekryterade är lärare inom matematik och naturvetenskapliga ämnen, lärare med specialinriktningar, exempelvis inom lärvux, sfi-lärare och studie- och yrkesvägledare. Nämnden ser också svårigheter nu och framöver med att försörja verksamheten med ledare och chefer, vilket kan ge ökade kostnader både för rekrytering och för ledarutveckling.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

Flera omvärldsfaktorer kommer att påverka nämndens verksamhet och ekonomi under den kommande treårsperioden. Den ökade flyktinginvandringen kommer troligtvis på sikt att leda till en större efterfrågan på sfi och samhällsorientering, men också i förlängningen på grundläggande och gymnasial vuxenutbildning samt insatser inom jobbtorg. I och med rätten till komvux, vilket ökar kravet på kommunerna att erbjuda gymnasial vuxenutbildning, kan kostnaderna på sikt öka. En stor andel av aspiranterna inom jobbtorg har en komplex problematik. En effekt av detta kan bli att behovet av längre och dyrare insatser ökar framöver.

Det finns ett antal utredningar och förslag vars effekter på organisation och ekonomi inte är helt klarlagda. De kan däremot komma att ha påverkan på ekonomin under perioden 2017-2019. Exempel är utredningar om ett vuxencampus, rätten till komvux, kommunal finansiering av grundskolestudier m.m. En uppskattad totalkostnad för de behov som nämnden redovisar i föreliggande ärende uppgår till cirka 48,0 mnkr under 2017. Detta inkluderar inte eventuell ökning av efterfrågan inom vuxenutbildning och sfi.

Drift

Jobbtorg

Nämnden ser ett stort behov av att fortsätta utveckla sätt att kombinera visstidsanställningarna med utbildning för att öka möjligheterna till en anställning på öppna arbetsmarknaden. Även andra inskrivna aspiranter eller sfi-studerande skulle kunna ta del utbildningsinsatsen för att stärka sina möjligheter på arbetsmarknaden och minska stadens kostnader för försörjningsstöd. Ett sätt att är att skapa utbildningsspår mot bristyrken. Det skulle också bidra till stadens kompetensförsörjning. I större omfattning kräver detta ytterligare finansiering för att täcka kostnader för längre uppdragsutbildningar. En utökning av antalet utbildningsplatser för aspiranter och sfi-studerade inom bristyrken med 100 platser beräknas kosta 5,0 mnkr.

Arbetet med romska brobyggare har visat sig vara en insats som fungerat väl. Nämnden ser behov av resurser till ytterligare brobyggare, framförallt på ungdomssidan. Insatserna är resurskrävande och nämnden ser ett behov av att avsätta ytterligare resurser för detta arbete. Kostnaden bedöms uppgå till 1,2 mnkr.

Under 2016 görs en teknisk förstudie efter den översyn som har gjorts av Jobbtorg Stockholms samtliga verksamhetssystem. Det kan medföra behov av uppgradering av

nuvarande system eller upphandling av nya. Kostnaden för projektet beräknas uppgå till cirka 7,0 mnkr, varav 5,0 mnkr år 2017. Därutöver tillkommer förvaltnings- och utvecklingskostnader på ca 0,7 mnkr per år.

Det är konstaterat att utanförskap i alla former utgör ett hinder för en önskvärd utveckling och utgör en begränsning av individers livschanser. De som av olika anledningar beskrivs som att de inte passar in i de mallar som finns för arbetsmarknaden på grund av olika former av funktionsnedsättningar eller sociala problem hamnar enligt vissa forskare i en form av påtvingat utanförskap. Detta utanförskap har, förutom det lidande som den enskilda får utstå, täta kopplingar till omfattande samhällsekonomiska kostnader. Bland personer med funktionsnedsättning finns en dold arbetskraft som för arbetsmarknaden kan bli en nödvändig resurs. Därför finns det behov av att fortsätta och utveckla satsningen på ingångsanställningar och serviceassistenter för personer med intellektuella funktionsnedsättningar. Idag finns i budgeten avsatt 7,0 mnkr för att arbeta med 50 personer. En utökning till 100 personer skulle medföra behov att ett utökat anslag på 7,0 mnkr.

Nämnden har initierat ett arbete kring att utveckla arbetsgivarstöd till arbetsgivare som tar emot visstidsanställda, praktikanter och sommarjobbare. Inom ramen för denna satsning utvecklas bland annat ett coach- och mentorprogram tillsammans med några av stadens bolag och nämnder under 2016. Nämnden ser ett stort behov av att fortsätta utveckla och utöka arbetsgivarstödet under kommande år vilket innebär ett ökat resurserbehov motsvarande två heltidstjänster.

Nämnden har i uppdrag att under 2016 inrätta ett center för särskilt stöd. En viktig del i detta arbete kommer vara att utveckla den externa samverkan med flera aktörer, exempelvis socialpsykiatri och traumacenter. Nämnden har inte fått några medel öronmärkta för detta uppdrag. Det innebär att för den fortsatta driften av ett center för socialt stöd behöver medel antingen omfördelas eller nya medel tillföras om 4,0 mnkr för lokaler och personal.

Utbildningsnämnden har initierat ett samarbete med arbetsmarknadsnämnden för att unga nyanlända som deltar i språkintrouktion inom utbildningsnämnden ska kunna erbjudas vissa kompletterande insatser från arbetsmarknadsnämnden. Det kan komma att handla om introuktion om svensk arbetsmarknad, förstärka vägledningsinsatser eller andra insatser som finns inom ramen för arbetet med gruppen unga utanför skola och arbetsmarknad. Detta ligger utanför nämndens ordinarie uppdrag och kan komma att medföra kostnader som behöver hanteras när planeringen kommit något längre.

Vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare

Nämnden har efter beslut i förvaltningsrätten gjort om upphandlingen av komvux och sfī. Upphandlingsbeslutet har överklagats så upphandlingen är i nuläget inte klar.

Enligt planen skulle den nya avtalsperioden löpa från 1 juli 2016 till 31 december 2018, men på grund av överklagandet har starten av avtalsperioden försenats. Efter den första avtalsperiodens slut har beställaren möjlighet att förlänga avtalstiden med ytterligare två år. Vid en eventuell förlängning kommer ersättningen att justeras genom en höjning med 1,5 procent för resterande avtalsperiod. Kostnadseffekten av denna höjning uppgår till 7,5 mnkr, varav 4,0 mnkr avser komvux och resterande 3,5 mnkr sfī. Höjningen träder i kraft tidigast 1 januari 2019.

I slutbetänkandet av en nyligen avslutad utredning föreslås en sänkning av momsersättningen till kommuner med en procentenhet, från sex till fem procent. Förslaget påverkar inte nämnden ekonomiskt, då momskompensation till utbildningsanordnarna justeras i motsvarande grad enligt avtal.

Arbetsmarknadsnämnden har fått i uppdrag att i samarbete med utbildningsnämnden utreda möjligheten att utveckla ett gemensamt vuxencampus inom staden. Då utredningen inte är klar går det i nuläget inte att uppskatta eventuella ekonomiska konsekvenser för nämnden.

Kommunfullmäktiges ersättning för sfi och grundläggande vuxenutbildning sker genom schablon per prestation. Den utökade rätten medför utifrån nuvarande efterfrågan inte några extra kostnader för nämnden, då målgruppen för förslaget redan i dagsläget antas. Dock innebär en eventuell efterfrågeökning, att verksamheten inte kan finansieras inom nuvarande budgetramar. Enligt regeringens förslag ska kommunerna kompenseras för detta, men för nämnden kan förändringen innebära ökade kostnader om efterfrågan av gymnasial vuxenutbildning ökar. Ett sätt att hantera detta är att införa en prestationsbaserad ersättningsmodell för den gymnasiala vuxenutbildningen, vilket bör utredas framöver.

Till följd av stadens ambitioner om att fler stockholmare ska studera, regeringsförslaget om rätt till komvux samt ökad flyktinginvandring prognostiserar nämnden ett ökat antal studerande inom vuxenutbildningen 2017. Till exempel skulle en ökning av antalet studerande med två procent inom samtliga skolformer motsvara kostnadsökningar på totalt 11,7 mnkr, varav 6,3 mnkr avser komvux och särsvux samt resterande 5,4 mnkr sfi.

Ny lagstiftning som innebär ökade krav på kommunerna att erbjuda studie- och yrkesvägledning till elever inom sfi i kombination med ett förväntat ökat antal elever innebär att nämnden bedömer att resurserna för studie- och yrkesvägledningen inom sfi ytterligare behöver förstärkas, trots att nämnden fick en viss förstärkning för detta redan i budget 2016. Kostnaden för detta bedöms uppgå till 3,0 mnkr.

Lärlingsvux har tagit ett tag att bygga upp men den har nu fått fäste i aktuella branscher och företagen är positiva till att ta emot vuxna lärlingar som kan bli aktuella för framtida rekrytering. Anordnarna har hittat rutiner och strukturer för hur lärlingsutbildningen ska genomföras på bästa sätt. Nämnden är av uppfattningen att verksamheten bör fortgå och eftersom regeringen aviserat att statsbidraget för lärlingsvux tas bort 2017 behöver en fortsatt satsning i samma omfattning finansieras av Stockholms stad. För 2016 ansökte staden om statliga medel motsvarande 220 platser inom lärlingsutbildning, vilket motsvarar en kostnad på 20,6 mnkr.

Statsbidrag för flyktingmottagande

Den övervägande delen av statsbidragsintäkterna är generalschablonen som är kopplad till antalet nyanlända med uppehållstillstånd som bosätter sig i Stockholm. Antalet beräknas öka kraftigt de kommande åren. Prognoser för stadens statsbidragsintäkter under hela planperioden är osäkra då de är helt beroende av förändringar i omvärlden. Beslut i Sverige och EU kan komma att påverka flyktingströmmarna väsentligt. Väntade förändringar i lagstiftning med bland annat tidsbegränsade uppehållstillstånd kan påverka antalet individer och schablonens omfattning. Detta gör att generalschablonsintäkterna för 2017-2019 är svåra att uppskatta.

Därutöver samordnar nämnden återsökning av stadsdelsnämndernas kostnader för flyktingmottagande. Det är statsbidrag som fördelas direkt till stadsdelsnämnderna. Om antalet flyktingar ökar under perioden kommer även intäkter för kostnader som kan återsökas att öka.

Fadderverksamhet/DUO Stockholm

I budget för 2016 har nämnden fått 1,0 Mnkr för att bedriva fadderverksamhet för nyanlända. I budgeten aviserades dock att medlen tas bort 2017.

Verksamheten bedrivs numera i form av ett Individuellt Offentligt Partnerskap (IoP) med föreningen Individuell Människohjälp (IM). Verksamheten är mycket efterfrågad och uppskattad och nämnden bedömer att behovet snarast kommer att öka ytterligare 2017 mot bakgrund av den ökande flyktinginvandringen.

Digitalisering 2017-2019

Under kommande treårsperiod kommer stadens utvecklingsåtgärder med exempel som Skolplattform Stockholm, GSIT 2.0 (Gemensam Service IT) och etableringen av en övergripande förvaltningsorganisation enligt F-Guide (Förvaltningsguide) succesivt införas i ordinarie linjeorganisation. Införandet av nya system och tjänster i kombination med fler användare som använder digitala hjälpmedel i högre grad gör att kostnaderna kommer öka under perioden. Kostnaderna per tjänst eller system kommer inte i sig öka utan kostnadsökningen drivs av fler användare som använder fler digitala tjänster i högre omfattning än tidigare.

Utvecklingen av nya system och tjänster för arbetsmarknadsnämndens pedagogiska verksamheter är ett utpekat ansvar inom utbildningsnämnden. Kostnaderna för detta kommer att fördelas i respektive berörd nämnds budget, varvid arbetsmarknadsnämndens budget påverkas. Idag finns ännu inte överenskomna fördelningsprinciper om hur kostnadsmassan ska fördelas.

Utöver redan kända utvecklingsåtgärder inom nämnden för till exempel nytt verksamhetssystem inom Jobbtorg Stockholm, så kommer även befintliga system att få en påverkan från stadsledningskontorets tekniska road map där bland annat stadens e-tjänsteplattform ska uppgraderas. Det kommer att innebära att nämndens e-tjänster behöver anpassas för detta. Kostnaden kommer bestå i centrala kostnader såsom förvaltning, service desk, systemdrift samt licens- och underhållskostnader. Även vissa lokala kostnader, såsom utökad numerär för bärbara datorer/pekplattor, kommer att uppstå, liksom ökade kostnader för uppgraderingar och utökning av infrastruktur till befintliga och nya lokaler.

FINSAM

Staden kommer att ingå finansiell samverkan under 2016 och finansierar verksamheten med 2,0 mnkr under året. Det första året är ett uppbyggnadsår och verksamheten beräknas vara i full drift från och med 2017 och kommer då att i större utsträckning finansiera individinriktade rehabiliterande insatser. Budgeten beräknas därmed att öka och behov av stadens finansiering under 2017 beräknas öka till 4,0 mnkr.

Näringslivssamverkan

Nämndens avsikt och målsättning med partnerskapet behöver tydliggöras ytterligare. Partnerskapet innebär ett åtagande för hela nämnden. Det är av stor vikt att nämnden tillförs resurser för att konkret svara mot de överenskommelser som görs inom partnerskapet. Bedömningen är ett resurserbehov motsvarande två heltidstjänster.

Betydande projekt som inte är investeringar

Nämnden har i budget 2016 erhållit medel för utvecklingsprojekt om 10,0 mnkr. Dessa medel finansierar bland annat satsningen inom Yrkesplus.

4. Övriga redovisningar

Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Stadens strategi för jämställdhetsintegrering innebär att jämställdhetsperspektivet ska införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, från planering till utförande och uppföljning av verksamheten. Jämställdhetsintegreringen är ett långsiktigt arbete och arbetsmarknadsnämnden kommer initialt att fokusera på att kartlägga hur könsfördelningen ser ut inom olika verksamheter och insatser genom att ta fram könsuppdelad statistik samt att genomföra kompetensutvecklingsinsatser. Följande år kommer fokus övergå till att närmare analysera resursfördelning och jämställdhetsbudgetering. För att hålla ihop arbetet ser nämnden ett behov av att avsätta personella resurser.

Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Inom nämndens verksamhetsområden är det inom det kommunala aktivitetsansvaret som man direkt möter unga under 18 år. I uppdraget att stötta unga 16-19 år tillbaka till studier eller till arbete görs planeringar utifrån varje individs förutsättningar, behov och önskemål vilket är i linje med barnkonventions syfte att barnets bästa ska komma i främsta rummet. Alla medarbetare som arbetar med kommunala aktivitetsansvaret deltar under 2016 i en utbildning i normkritisk pedagogik via Stockholms universitet. Utbildningsbehovet gällande barnkonventionen och normkritiskt tänkande är dock ett kontinuerligt behov som behöver erbjudas medarbetare även fortsatt under planperioden. Utifrån Jobbtorg Stockholms uppdrag möter nämnden föräldrar där barnperspektivet behöver tas i beaktning i planering och val av insatser. Detta sker i nära samarbete med stadsdelsförvaltningarna. Ett metodarbete skulle behöva initieras inom Jobbtorg Stockholm kring hur barnperspektivet mer aktivt kan vägas in i bedömningar och planering av insatser.

Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Genom sitt bemötandearbete bedriver nämnden ett aktivt arbete med att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering. Det är ett långsiktigt och fortlöpande arbete där nämnden avser att kontinuerligt erbjuda medarbetare kompetensutvecklingsinsatser gällande mänskliga rättigheter och diskrimineringsgrunderna.

Ett sätt att kontinuerligt säkra att nyanställda har grundläggande information är att utveckla en webbutbildning i staden. Nämnden ser även ett behov av att finna verktyg att använda i det

löpande arbetet på enheterna för att främja arbetet med mänskliga rättigheter och utveckla sätt att integrera perspektivet i kvalitetsarbetet. Nämnden arbetar också med att ta fram underlag genom brukarundersökningar och andra former av brukardialoger kring upplevelser av diskriminering i nämndens verksamheter. Även detta arbete behöver kontinuerligt utvecklas och följas upp.

Hållbarhetskommisionens rekommendationer och åtgärder

I bilaga 1 kommentera nämnden de förslag på åtgärder och rekommendationer som finns i kommissionens delrapport *Allas rätt till kunskap - Kortutbildade och vuxenutbildning* och *En skola där alla ska lyckas*.

5. Lokalförsörjningsplan

Inledning

Ett effektivt nyttjande av lokaler innebär att arbetsmarknadsnämndens verksamheter disponerar rätt mängd lokaler som är geografiskt lokaliserade så att nyttan för nämnden och staden som helhet optimeras. Lokalerna ska också vara flexibla och kunna användas av olika verksamheter vid olika tidpunkter. Översynen av lokalbeståndet och lokalbehovet pågår löpande. Av planen framgår de större planerade lokalförändringarna, som nämnden bedöms att hantera under 2017 till 2019.

Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

För vuxenutbildningen och sfi påverkas behovet av lokaler främst av antalet studerande i egenregiverksamheterna. Inom vuxenutbildningen finns också utbildning finansierad av staten, som påverkar behovet av lokaler. Inom Jobbtorg Stockholm påverkas lokalbehovet av antalet aspiranter och deltagare i egenregiverksamheter. För sfi råder en osäkerhet kring de kommande årens lokalbehov vilket främst beror på volymerna av flyktingar som kommer till Sverige och Stockholm kan komma att påverka lokalbehovet.

Kapacitetsbeskrivning

Nämnden bedömer att lokalerna i huvudsak har kapacitet för nuvarande volym på verksamheten. Emellertid bedöms det att vissa lokalanpassningar i form av förtätningar och samlokaliseringar behövs inom befintligt bestånd. Nämnden bedömer också att en viss omlokalisering av verksamheter kan bli nödvändig för att täcka in geografiska områden samt för att skapa en större flexibilitet i lokalnyttjandet. Nämnden förväntar sig ett ökat antal personer i behov av utbildningsinsatser under de kommande åren vilket sannolikt kommer innebära ett ökat lokalbehov

Förändringar i lokalbeståndet

Administrativa lokaler

Nämndens administrativa lokaler har under det senaste året utökats. Begränsningarna för lokalerna är framförallt kopplat till ventilation men även i viss mån till utformningen av lokalerna. Vid en eventuell effektivisering av lokalutnyttjandet i befintliga lokaler krävs omfattande ombyggnationer och därmed evakuering av personal under ombyggnadstiden.

Jobbtorg

Centrala verksamheter för unga på Södermalm

I dagsläget finns verksamheter riktade mot unga på tre adresser på Södermalm. Enheterna är ganska små och en samlokalisering av dessa skulle medföra en större flexibilitet och effektivare lokalutnyttjande samt flera andra fördelar för verksamheterna.

Under 2016 påbörjas ett arbete med att utreda lokalbehoven för en eventuell samlokalisering samt att klargöra avtalstekniska och ekonomiska aspekter på en samlokalisering.

Rosenlundsgatan

Verksamheten på Rosenlundsgata har utökats och lokalerna har blivit för små för verksamheten i dess nuvarande form. Flera anställda som tillhör enheten Jobbtorg Rosenlundsgatan är lokaliserade på annan adress. Under planperioden kommer nämnden att försöka hitta en lösning för att inrymma personalen vilket kan innebära kompletterande lokalinhyrningar eller omlokalisering av verksamheten. De befintliga lokalerna på Rosenlundsgatan kan komma att användas av någon annan av nämndens verksamheter.

Jobbstart

Bolidenvägen 14

Arbetsmarknadsnämnden hyr cirka 2 000 kvadratmeter av HSB som disponeras av Jobbstart. I fastigheten finns lokaler för både administration och rena verksamhetslokaler. Hyresvärden har klargjort att fastigheten ska exploateras med bostäder vilket medför att verksamheterna kommer få lämna lokalerna när avtalet löper ut 31 mars 2018. Samtliga befintliga verksamheter på Bolidenvägen behöver nödvändigtvis inte ligga på samma adress. Ett utredningsarbete om vilka verksamheter som bör samlokaliseras samt arbete med att hitta nya lokaler åt verksamheterna kommer påbörjas under hösten 2016.

Stocket

Stocket är tänkt att återanvända stadens möbler som annars skulle ha kastats. Stocket ska erbjuda tjänsterna: möbel/inventarieförmedling, transport, möbeltapetsering och snickeriservice. Under planperioden kommer nämnden att se över möjligheten att, i samarbete med servicenämnden, starta den här typen av verksamhet och därmed söka en lokal som är lämplig för uppdraget.

Sfi och vuxenutbildning

Hornsgatan 124

På Hornsgatan 124 hyr nämnden administrativa och publika lokaler om 2 987 kvadratmeter av Stockholmshem AB. Bland annat inhyser lokalerna Komvuxcentrum Stockholm, SFI centrum, Centrum för samhällsorientering, Jobbtorg Stockholm ung i centrum. Dessutom hyr nämnden ut lokaler i andra hand till utbildningsnämnden. Största delen av lokalerna upptas av Komvux- och SFI centrum.

Nämndens verksamheter håller på att växa ur lokalerna och lokalernas beskaffenhet gör att de inte längre är lämpade för de verksamheterna som bedrivs där. Inriktningen är att flytta samtliga verksamheter till andra lokaler. Dock ska Komvux- och SFI centrum samlokaliseras på grund av verksamheternas karaktär. Under året har lokalsökning pågått men nämnden har inte funnit några lokaler som uppfyller de kriterier som verksamheterna har. Lokalsökning fortsätter under 2016. Det utreds också om lokalerna på Hornsgatan kan användas av någon annan av nämndens verksamheter, detta kan dock innebära omfattande anpassningar och att lokalerna under produktionstiden tomgångsförhyrs. Lokalerna har ett mycket bra geografiskt läge och en relativt låg hyresnivå. Flytt från lokalerna beräknas tidigast kunna ske under 2017.

Vuxenutbildning

Blekingegatan 55, Åsö utbildningscentrum

Arbetsmarknadsnämnden hyr idag lokaler om totalt 23 246 kvadratmeter med adress Blekingegatan 55. I dessa lokaler rymms Åsö vuxengymnasium, SIFA och Frans Schartaus Handelsinstitut, Yrkesplus och språkstöd samt verksamheter inom utbildningsnämnden.

Nämnden hyr ut 7 658 kvadratmeter i andra hand, till utbildningsnämndens verksamheter Åsö grundskola samt delar av gemensamhetsytor till Bernadottegymnasiet och Språkcentrum om 715 kvadratmeter. Utbildningsnämnden hyr även lokaler i första hand direkt av fastighetsägaren SISAB för Bernadottegymnasiet och Språkcentrum. Totalt 2 880 kvadratmeter.

Lokalsituationen i Åsö utbildningscentrum är ansträngd och lokalförändringar och lokalanpassningar påverkar flera verksamheter. Förvaltningen bedriver flera olika projekt och utredningar för att förbättra lokalsituationen i Åsö utbildningscentrum i syfte att få flexiblare och mer ändamålsenliga lokaler. En översyn av lokalerna med syfte att bland annat renodla lokalerna mellan arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden pågår liksom en utredning av en serviceenhet som ska underlätta ett mer flexibelt lokalanvändande. Ett arbete med uppdatering av samtliga skyltar pågår i samarbete med utbildningsnämnden samt även ett projekt med syfte att förbättra skalskyddet så att obehöriga inte ska kunna komma in i byggnaden. Nämnden håller även på att se över om Frans Schartaus Handelsinstitut kan tillfogas ytterligare någon lokal för att tillgodose ett akut behov

Åsö vuxenutbildning svarar för den interna servicen för samtliga verksamheter i byggnaden enligt ett samverkansavtal. Detta avtal bör se över och förtydligas.

Sammantaget behöver hela lokalfrågan på Åsö ses över. Detta inkluderar upprustning och anpassningar av lokalerna, inleda dialog med utbildningsförvaltningen om att byta vissa lokaler men även huvudmannaskapet bör ses över.

Sfi

YFI, Blekingegatan 55, Åsö utbildningscentrum

Projektet YFI startade hösten 2015 och ska löpa över tre år för att därefter utvärderas. Projektet är förlagt till Åsö utbildningscentrum. Om projektet permanentas kommer verksamheten att behöva lokaler vilket sannolikt innebära en nyinförhyrning under planperioden.

Vårholmsbackarna 100, SFI-Söderort

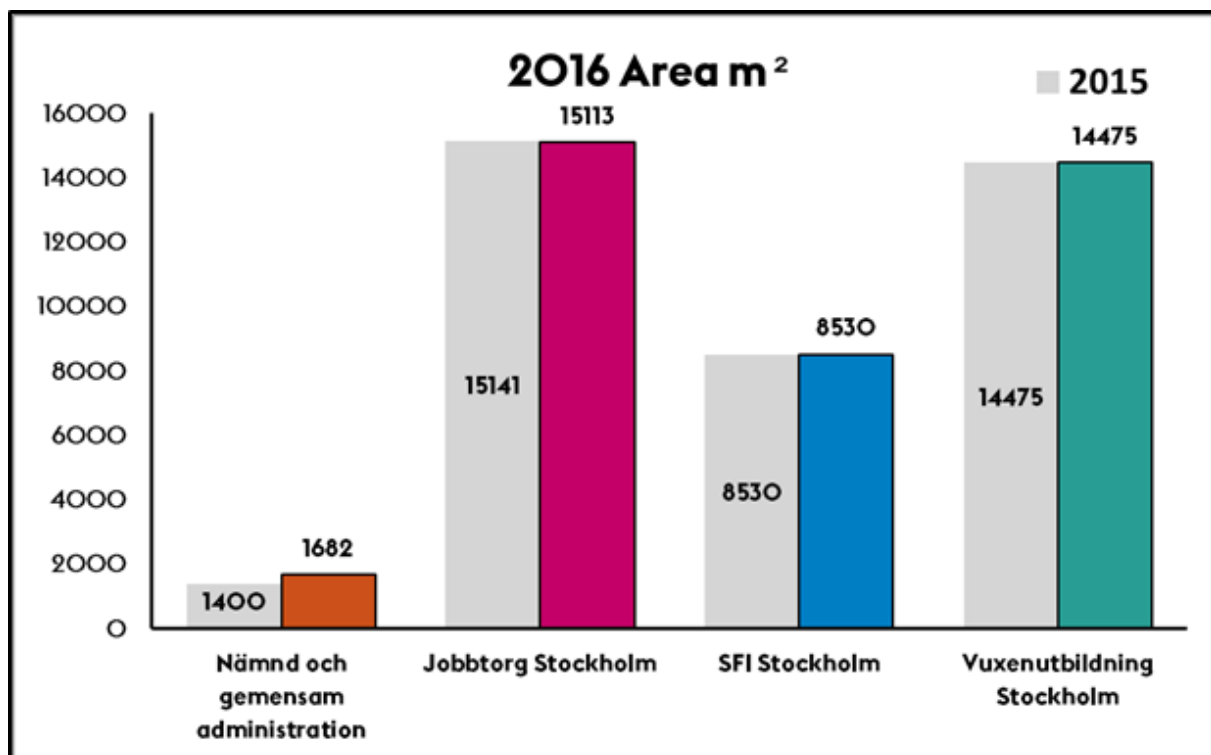
Det geografiska läget gör det svårt för skolan att attrahera ett tillräckligt stort elevunderlag för att kunna bedriva en väl fungerande verksamhet. Under 2016 så utreds förutsättningarna för en omlokalisering av verksamheten som och även sätts i kontexten vuxencampus och lokalanpassningar för att bättre motsvara en studiemiljö för vuxna.

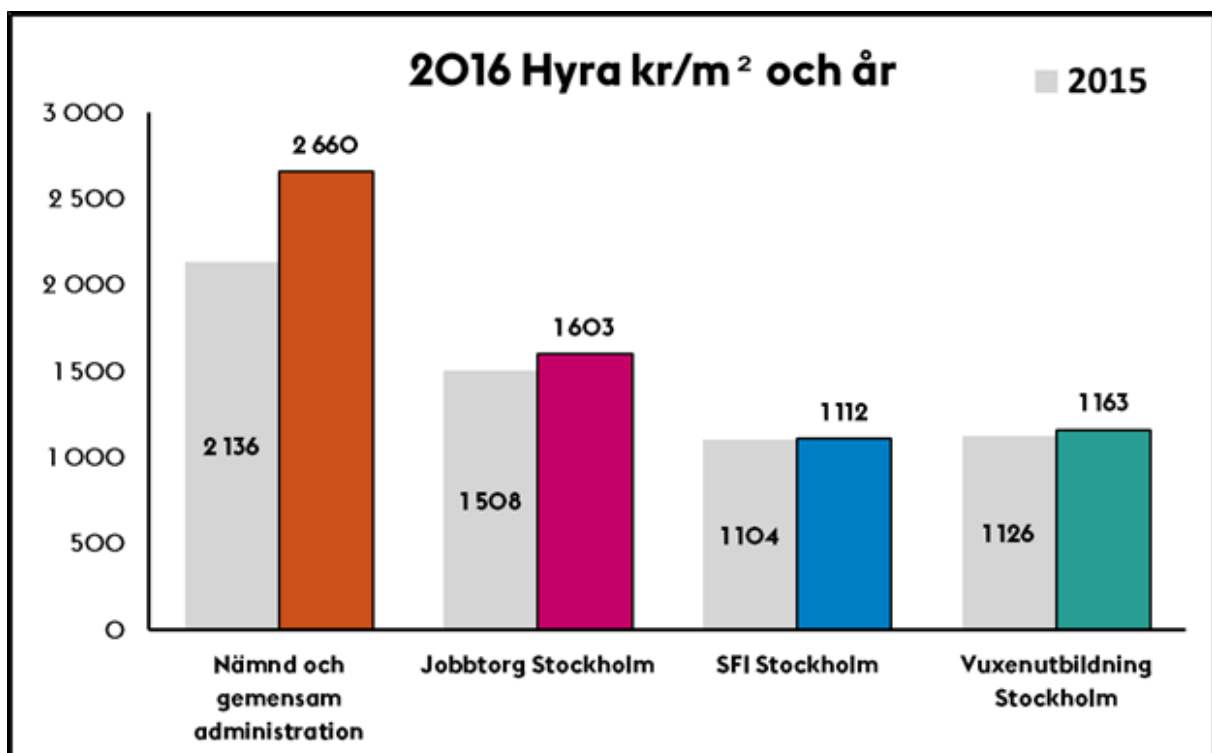
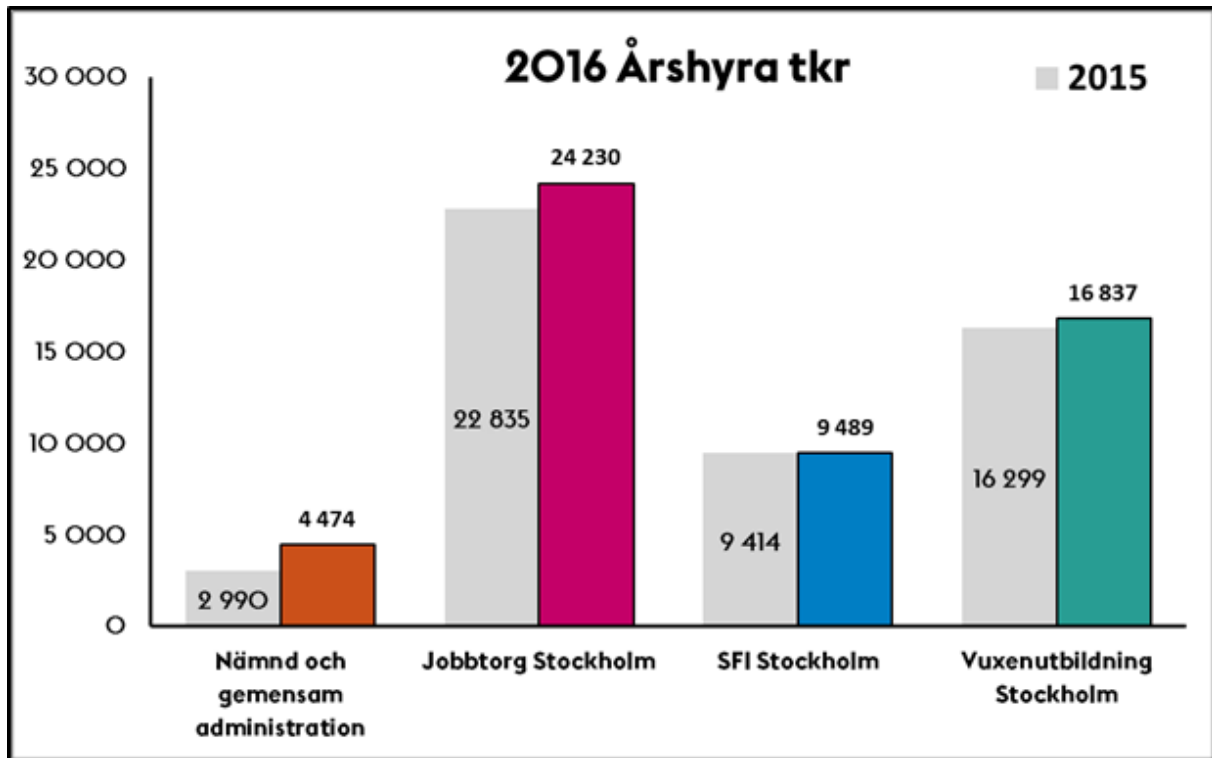
Tillgänglighet i arbetsmarknadsnämndens lokaler

Nämnden kommer årligen göra en inventering av enkelt avhjälpa hinder i nämndens lokaler och därmed öka tillgängligheten. Inventeringen tar sin utgångspunkt i Boverkets föreskrifter om enkelt avhjälpta hinder (BFS 2011:13-HIN 2). För de aktuella verksamheterna sker en dialog med respektive fastighetsägare om föreslagna åtgärder.

Kostnadsutveckling

Kostnadsförändringar under planperioden bedöms ske till följd av förändringar i konsumentprisindex, planerade ombyggnader och flyttar, förändringar av fastighets skatten och nyetableringar.

Effektiviseringsmöjligheter

Vid flytt och ombyggnationer eftersträvas förtätning vilket ger ekonomiskt utrymme för att göra anpassningar av lokalerna. Det finns vissa möjligheter att effektivisera lokalutnyttjandet

genom att samlokalisera verksamheter men även att samnyttja lokaler i större utsträckning. Verksamhetstiderna kan också användas för att få en högre nyttjandegrad av lokalerna och därmed öka kapaciteten.
